

Overweging zondag 9 februari 2014:

Zout der aarde

Zout.

Dat ken je wel.

Daar is ook een mooi verhaal over.

Over zoutkorrels in een zoutpotje.

Ze zaten daar dicht op elkaar en ze hadden het goed met elkaar.

Één van de zoutkorrels zei dat ook: Tjonge, wat is het hier toch gezellig.

Ja, zei een ander, dit is nou wat je noemt de gemeenschap der heiligen. Dit is samen gemeente zijn.

Nummer drie kwam met een voorstel: Weet je wat we moeten doen? We moeten een nog veel grotere pot bouwen. Dan kunnen er nog meer bij. En je weet, hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

Ja, zeiden alle zoutkorrels, wat een goed idee. Dat moeten we doen.

Maar één zoutkorrel zei: Nee, daar doe ik niet aan mee. Weet je wat ik doe? Ik spring eruit. Ik ga de soep in. Ik trek de wereld in.

De andere zoutkorrels schrokken er van en zeiden tegen hem: Wat ben jij een flauwe zoutkorrel, zeg. Dat kun je niet maken.

Jij verbreekt zo onze hechte gemeenschap.

En toch ga ik, zei die éne zoutkorrel. Ik heb daarbuiten werk te doen.

En deze éne zoutkorrel had het goed begrepen.

In de pot kan het nog zo leuk en gezellig zijn.

Het kan leerzaam en opbouwend zijn.

Maar als zout heb je ook een taak.

Het zout moet ook z'n werk kunnen doen.
Het moet de soep in.
Wij zijn geroepen om het zout van de aarde te zijn.

Daarom strooien we hier vooraan een tweede keer zout en laten we misschien wel de belangrijkste betekenis van het zout verschijnen: 'smaak geven'.

Zo zijn we geroepen om smaakmakers te zijn: enthousiaste christenen, die kleur geven, die het leven pittig maken, mensen die Gods droom in deze wereld naar voor halen.

Zout. Het is geen kruid en het is geen specerij, maar wel één van de eerste smaakmakers die de mens ontdekte en tevens één van de bekendste en belangrijkste. Vroeger begonnen veel mensen de maaltijd met een likje zout om de eetlust op te wekken. Om die reden werd zout "de sleutel van de maag" genoemd. Zout heeft nog meerdere bijnamen zoals "het witte goud". Uit de gegeven bijnamen blijkt al hoe kostbaar zout was. Zout is één van onze belangrijkste bodemschatten.

Ons woord "*salaris*" is rechtstreeks afgeleid van het Latijnse "*salarium*" (= rantsoen zout). De soldij van Romeinse soldaten werd vroeger uitbetaald in "sal", in "zout" dus. In de 14e eeuw had 1 kg. zout de waarde van een half dagloon. Vaak werd zelfs met zout betaald.

Al sinds onheuglijke tijden wordt zout door de mensheid gebruikt. Toen tegen het einde van de steentijd de eerste nederzettingen en de vroegste vormen van landbouw ontstonden, veroorzaakte dit een verandering in het voedselpatroon van de mens. Vóór die tijd was vlees uit de jachtopbrengsten het voornaamste voedsel. Het vlees bevatte voldoende zout om in de normale behoefte te voorzien. Maar

met de primitieve landbouw vond een overgang plaats naar een menu waarin plantaardige gewassen een grote rol gingen spelen. Deze gewassen leverden niet voldoende zout - want planten zijn vrijwel zoutloos - en zo ontstond de behoefte om zout aan de maaltijd toe te voegen. Zout is onmisbaar, niet alleen omdat de mensen simpelweg zout nodig hebben, maar ook als smaakmaker voor het eten.

Later ging men zout niet alleen gebruiken als ruil- en betaalmiddel, maar ook als conserveringsmiddel voor voedsel. Voedsel bederft door bacteriën en schimmels. Zout gaat de groei hiervan tegen. In een houten vat of stenen pot stopt men het voedsel samen met een heleboel zout. Deze toepassing heet "inzouten". Denk maar aan zoute haring, pekelvlees, zuurkool en ingezouten boontjes.

Egyptenaren gebruikten vroeger zout bij het "balsemen" van hun doden. Bij het balsemen wordt het lichaam behandeld met allerlei stoffen o.a. zout, waardoor het langer bewaard blijft.

Zout als medicijn was ook populair. Ook nu nog wordt zout water gebruikt bij een zere keel of een verstopte neus, en een zoutwaterbad helpt tegen gezwollen voeten.

Op vele terreinen van de menselijke cultuur neemt zout een vooraanstaande plaats in. Zo blijkt uit bijvoorbeeld ook vele Bijbelteksten zoals we vandaag ook eentje hoorden, de waarde die aan zout werd gehecht. Jullie zijn *het zout der aarde*" zegt Jezus tot zijn volgelingen, omdat hij hen als het kostbaarste ter wereld beschouwt.

In verschillende godsdiensten is zout heilig. Al bij de oude Grieken en Romeinen legden de priesters zout op het offeraltaar.

Ook in het volksgeloof duikt het steeds weer op. Bijvoorbeeld als afweermiddel tegen heksen en tovenaars. Zout op het vuur zou onweer verjagen en zout zou ook vervuild water zuiveren.

Om zout zijn zelfs zoutoorlogen uitgevochten. Middeleeuwse kasteelheren probeerden regelmatig elkaars zoutvoorraden te bemachtigen. In de zeventiende eeuw verdienden Nederlandse kooplieden veel geld aan de zouthandel.

Macht over zout was macht over leven en dood. Zout bracht rijkdom, ook aan de staat. Als er geen zout was, leidde dat tot verval. Overal ter wereld waren de belastingen op zout de zwaarste van alle. Zout was in de tijd van Jezus een belangrijk gebruiksmiddel dat slecht sporadisch voor handen was. Wie zout had was rijk.

Als Jezus spreekt over de mens als het zout der aarde dan heeft hij weet van die betekenissen en de belangrijkheid van zout:

- Zout als smaakmaker
- Zout als zuiverend en tegen bederf
- Zout dat dorstig maakt.

En dat alles vat hij samen in: 'jullie zijn het zout der aarde' Hiermee wil hij zeggen tegen de mensen van toen maar ook tegen ons; jullie zijn belangrijk, zo niet het belangrijkste, jullie kunnen het leven smaak geven. Het leven van jezelf en van anderen. leef niet oppervlakkig, leef intens en laat in de doen en laten zien dat je iets van God in je draagt, die goddelijke vonk van liefde die het verschil kan maken zo zijn jullie ook Licht der wereld omdat je die Goddelijke vonk aan het licht laat komen.

Hoe? Daarover zegt Jezus: Toon oprechte belangstelling voor de ander, biedt je hulp aan, aan wie dat nodig heeft. Laat je leven niet lusteloos, niet zoutloos zijn maar wees een smaakmaker door dat je de liefde uitstraalt in je doen en laten en dat je daardoor een teken van hoop, een licht bent voor mensen om je heen. Laat zien dat het leven de moeite waard is omdat iedere mens de moeite waard is.

Wees zuiverend en vecht tegen bederf: leef zoals ik het jullie heb voorgeleefd. Hou je aan de meest menselijke spelregels want daarmee zuiver je je eigen leven en dat van anderen en ga je verloedering en oppervlakkigheid tegen. Daarmee voorkom je dat individualisme en onverschilligheid de boventoon gaan voeren.

En wees dorstig: dorstig naar de ander, dorstig naar wat de mens om je heen te zeggen heeft en wees dorstig naar Gods bedoeling met mens en wereld. Laat je elke dag opnieuw uitdagen en probeer jouw taak in de wereld te vervullen naar mijn voorbeeld vanuit het dorstig zijn naar wat jij voor mensen om je heen kunt betekenen.

Zout der aarde zijn, we zijn het vaak maar niet op bovenstaande manier. We zijn vaak het zout in de wonde van de ander. We zijn vaak niet de smaakmaker maar juist dat zout dat het leven van mensen om ons heen vergald omdat we hun ongezouten de waarheid zeggen en hen daarmee juist willen kleineren in plaats van opbeuren, willen afserveren in plaats van op waarde waarderen en zien.

Daarom vandaag weer de oproep van Jezus: kijk naar het belang van zout. Zout dat van levensbelang is voor de mens. En zoals zout van levensbelang is voor de mens, zijn jullie dat ook voor elkaar: jij, en jij, en jij, ja ieder van ons. Mag ons dat

gegeven zijn; smaakmakers, licht, van levensbelang te zijn voor elkaar, voor elk van onze medemensen en niemand en dan ook niemand uitgezonderd